

DE ZEEWIJDING TE OOSTENDE

door Frans COOPMAN

"De Plate" heeft de laatste maanden zijn leden verwend i.v.m. de geschiedenis van de "Zeewijding" te Oostende. Een voordracht door de heer Lionnel DEWULF, Doctor Jurist, alsook een artikelenreeks in het maandblad heeft heel wat interessante gegevens aan het daglicht gebracht.

Niet alleen een Franstalige Brusselse krant "stak de draak" met het gebeuren (1), ook een Vlaamstalige Gentse krant (2) kon zich niet akkoord verklaren met het religieus gebeuren en publiceerde op 4 juli 1885 volgend artikel.

Zeewijding te Oostende

Heden, den 5 juli, zal te Oostende de gebruikelijke jaarlijksche zeewijding plaats vinden. Wat is dat, die zeewijding? Wel, het woord verklaart zich zelf: onder aanroeping van den naam des Allerheiligsten zal de priester de zee met wijwater doopen, teneinde dit jaar de ongelukken zeldzaam en de vangst overvloedig mogen zijn.

Nu, 's lands wijs 's lands eer. Niemand zal het den geloovige ten kwade duiden, dat hij te goeder trouw Gods hulp afsmeekt bij alle ondernemingen van gewicht. Maar aangezien er in de Schrift gedurig gesproken wordt van bidden en werken, mag men van den geloovige eischen, dat hij het niet alleen bij bidden laten zal, maar ook zelf moeite zal doen om het gewenschte doel te bereiken. Christus zelf handelde aldus. Uren lang, ja gansche dagen zonderde hij zich af, in de eenzaamheid en bad tot zijn God om hulp en kracht en bijstand; doch daarmee stelde hij zich niet tevreden: trad hij weder onder de menschen, dan was zijn geheel bestaan eene enkele weldaad, hij onderrichtte de onwetenden, troostte de bedroefden, genas de zieken, gaf brood aan de hongerigen. En niets was er, wat Jezus aan de Farizeërs zoo kwalijk nam, als dat zij druk baden aan de hoeken van de straten, terwijl zij weduwen en weezen bestolen, en dat zij veel schoons en goeds leerden aan het volk, maar zelf niet handelden naar hun woorden.

Geschiedt nu de Zeewijding in den geest van Christus of in dien der Farizeërs?

Dat zullen wij eens zien.

Indien Christus in onzen tijd te Oostende leefde, dan zou hij zeker en stellig niet ééns in 't jaar, maar elken dag bidden voor 't behoud der visschers, want Christus had de kleinen en geringen lief met al de Liefde van zijn groot hart. Maar behalve dat, zou hij de schepen eens in oogenschouw genomen hebben; en zag hij, dat het leven der visschers werd gewaagd op onzeewaardige booten, hij zou tot de reeders zijn gegaan en hun gezegd hebben: "Schaamt gij u niet? Durft gij, om den wille van het geld, uwe visschers in zee doen gaan op zulk een wrakke boot? Voorwaar, voorwaar, ik zeg u, mijn vader die in den hemel is zal u eenmaal rekenschap vragen van de levens dezer kleinen!" En hij zou onderzocht hebben, of de visschers naar verdienste betaald werden voor hun levensgevaarlijk werk; of hun weduwen en weezen rijkelijk werden verzorgd;

of zij, wanneer zij stijf en stram zijn van ouderdom en geknakt door het hard werken, menschelijk worden behandeld, en gekoesterd en verpleegd zooals dat den grijsaard toe komt... En als hij vernam, dat de reeders vijftig ten honderd van de winst op zak steken, en de rest verdeeld moet worden tusschen zes man; zoodat de visschers alleen niet genoeg verdienen kan voor zijn gezin, en zijne vrouw hard moet werken om een stukje brood mee te verdienen; als hij vernam, dat weduwen en weezen en grijsaard niet genoeg pensioen krijgen om er droog brood van te eten; ja zelfs, dat zij binnen het seizoen van den prachtigen dijk worden gejaagd, opdat zij, door hun armoedig en ziekelijk uiterlijk de verwende oogen der rijken niet hinderen zouden... indien Christus dit alles had vernomen, dan zou hij, gloeiend van verontwaardiging, tot de reeders gaan en zeggen: "Schaamt gij u niet? Durft gij u de grootste helft der winst toeëigenen en daarvan in weelde leven, terwijl uwe visschers en hun gezinnen zwoegen en hongeren? Voorwaar, voorwaar, ik zeg u: mijn vader die in den hemel is, zal u een maal rekenschap vragen van den honger en de ellende, die deze kleinen door uw toedoen geleden hebben!" Zoo zou Christus doen en spreken, al wist hij van te voren, dat zijn liefde tot zijn volk en zijn moed om de waarheid te zeggen in het aangezicht der grooten, zouden beloond worden met den bloedigen dood aan het kruis. De priesters zeggen, dat zij de opvolgers en plaatsvervangers van Christus zijn. Goed. Maar doen zij zoo als hij? Gaat de priester te Oostende, nadat hij de zee heeft gewijd en tot God heeft gebeden, de booten onderzoeken of zij zeewaardig zijn? Gaat hij er zich van verzekeren, dat de visscher het loon krijgt, dat hem toekomt voor zijn moeilijk werk? En zoo de vruchten van zijn onderzoek onbevredigend zijn, gaat hij dan tot de reeders, om hen te berispen over hunne handelwijze, hun geweten wakker te schudden en hun te wijzen op Gods straffende gerechtigheid?... Niets van dat alles!... Er zijn uitzonderingen; maar de groote meerderheid der priesters bezit geen sprankel van de liefde en den moed van dien Christus, wiens plaatsvervangers zij heeten en wiens vijanden zij zijn. De priesters trekken één lijntje met de rijken en laten het volk voortwoekeren in armoede en onwetendheid. Door nu en dan wat liefdadigheid uit te oefenen, werpen zij het volk zand in de oogen en geven zich zelve den schijn van goedheid en menschelijkheid; doch om te lijden en te strijden voor het werkvolk, zoodat het opgeheven worde uit het slijk der armoede, der onwetendheid en al hare gevolgen, daartoe hebben de priesters niet den moed, want dit zou hen de gunst der rijken kosten.

O, zoo Christus nog eenmaal op de aarde kon terug keeren, verontwaardigd en tot in de ziel bedroefd zou hij zich afwenden van de verachtelijke schare zijner naamdienaren en uitroepen: "o God, o God! Heb ik dan te vergeefs geleefd en geleden? Millioenen noemen zich naar mij en toch zucht het volk nog onder de zelfzucht der rijken en onder de huichelarij der Farizeërs! Mijn God, wanneer zal de verlossing daar zijn voor het volk dat ik liefheb?" De Zeewijding te Oostende kon eene vrome, eenvoudige, waardige handeling zijn, indien het woord gepaard ging

met de werken; doch nu dit niet zoo is, nu de toestanden der visschers, ondanks wijwater en priestergebed, ellendig is en blijft, nu noem ik haar een laffe, onwaardige comedie, die niet aan een volk van Christenen, maar aan een volk van Farizieërs past.

Nellie

Veel commentaar moet er hier niet aan toegevoegd worden. De lezers die zich in de vroegere sociale toestanden van de Oostendse vissersbevolking verdiept hebben zullen er veel waarheden in terugvinden. En dat er onzeewaardige sloepen (3) (drijvende doodskisten) in zee gestuurd werden zal niemand betwisten. Heeft men er immers in Nederland geen toneelstuk "Op Hoop van Zegen" aan gewijd, een toneelstuk dat verfilmd werd en enkele maanden geleden nog te zien was te Oostende. Het is een drama van de zee, van een harteloze reder die een visserssloep, zo lek als een zifte, in zee stuurt in de hoop dat een zware storm het vaartuig de dieperik zal insleuren en hij de hoge verzekeringspremie kan opstrijken. En de lezers die hun schouders ophalen en er aan twifelen dat dergelijke drama's zich voordeden zou ik voorstellen de Zeewacht van 2 juni 1928 te lezen (4) : dat één van de betrokkenen mijn naamgenoot is, is natuurlijk louter toeval !

(1) Zie "De Plate" sep 1986, blz. 170.

(2) "De Vooruit", socialistisch dagblad, spreekbuis van de arbeidersbeweging. Het eerste nummer verscheen op 31 augustus 1884.

(3) In januari 1928 legde minister E. ANSEELE een K.B. voor waarbij de veiligheid van de schepen werd geregeld door middel van regelmatige controles door beëdigde ambtenaren. In december 1928 werd een wetsvoorstel ingediend i.v.m. scheepsongevallen met als resultaat de instelling van onderzoeksraden, bevoegd de oorzaken van de "geheimzinnige" strandingen en averijen te onderzoeken en te beteugelen.

(4) Het betreft het tot zinken brengen van 3 treilers. Twee beklaagden verschenen voor de rechtbank van Brugge, werden schuldig bevonden en veroordeeld tot respectievelijk 5 en 3 jaar gevangenis.

DE EERSTE STOOMMACHINE IN W.VLAANDEREN STOND OP HET OUDE MIJNPLEIN TE OOSTENDE

door Daniël FARASYN

In een korte bijdrage, verschenen in "Roepsteen" dec 1986 vermeldt F. GEVAERT, zich steunend op een artikel uit het tijdschrift "Ondernemen" van okt 1986, dat de eerste stoommachine in W.Vlaanderen in 1822 te Bredene werd geplaatst in de lijmfabriek van MAC-LAGAN-JANSSENS.

Niet uit misplaatst chauvinisme maar om de historische realiteit geen geweld aan te doen moet toch gesteld worden dat de eerste W.Vlaamse stoommachine, althans tijdelijk, in 1822, te Oostende werd geïnstalleerd en in 1823 naar Bredene werd overgebracht.

Een korte historiek van dit gebeuren zal dit duidelijk maken.